DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY

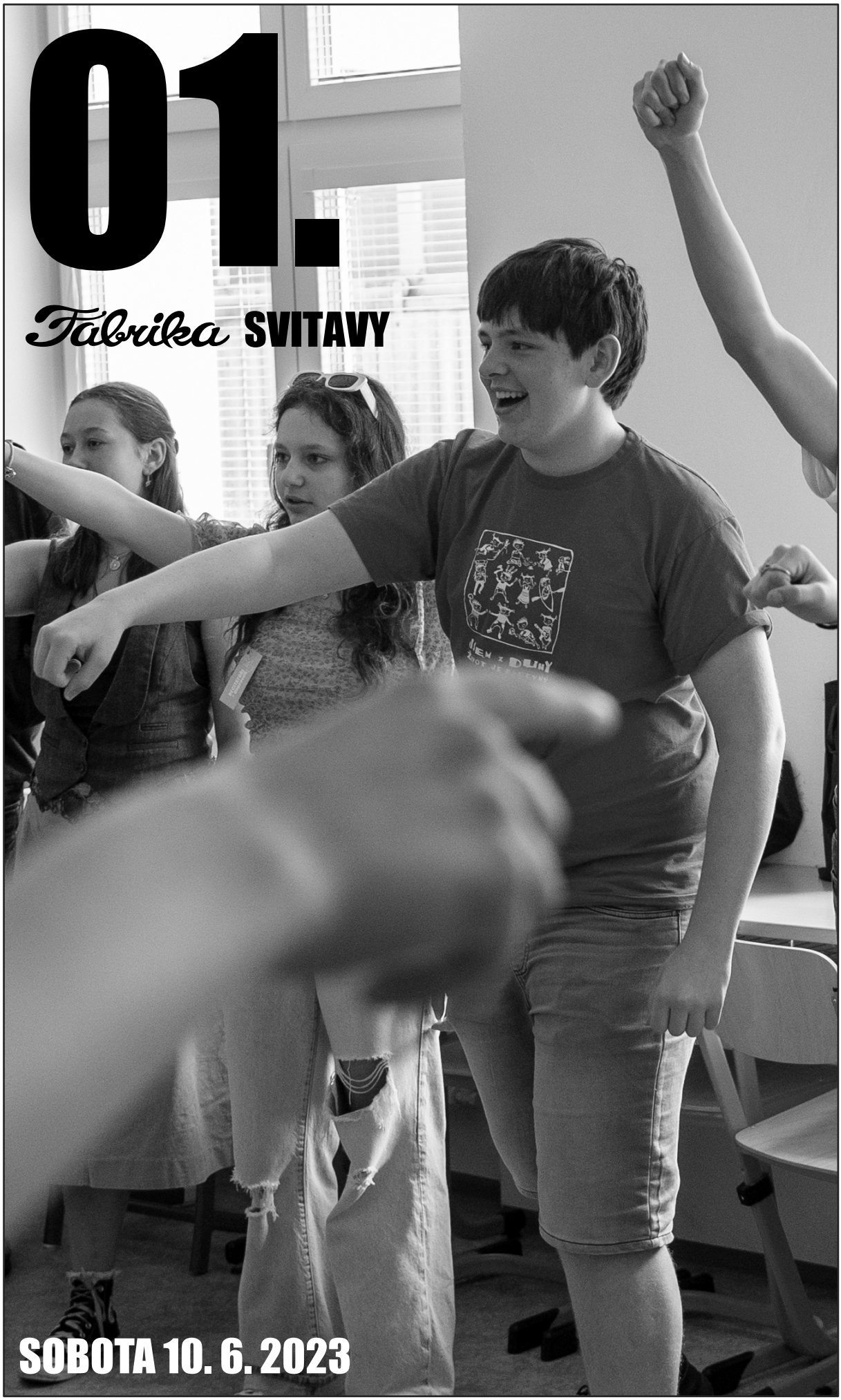

01.

Fábrika SVITAVY

SOBOTA 10. 6. 2023

ÚVODNÍK...

Rok se s rokem sešel a opět jsme ve Svitavách. Čas střídá čas a vše je rychlejší, instantnější... a také vyváženější a korektnější. V listopadu 2022 byl zpřístupněn veřejnosti chatbot ChatGPT, který si ihned získal vysokou pozornost. A nám - myšleno redakci Deníku Dětské scény - je už po půl roce jeho provozu jasné, že příští rok už tady ve Svitavách nebudeme fyzicky přítomni. Letošní ročník je náš poslední, otevíráme druhou padesátku přehlídky Dětské scény a předáme chtě nechtě štafetu umělé inteligenci, která veškeré dění z přehlídky zachytí ještě dříve, než se skutečně stane. My již budeme propříště pomalí a subjektivní.

S nástupem chatbota ChatGPT jsme si uvědomili, že se technologie neustále posouvají kupředu a že umělá inteligence dokáže zpracovat a analyzovat obrovské množství dat mnohem rychleji a přesněji než lidská bytost.

Přestože umělá inteligence nám může poskytnout objektivní data a fakta, naše přítomnost a naše subjektivita mají nezastupitelnou hodnotu. Jsme ti, kdo cítí atmosféru přehlídky, kdo vidí a vnímá emoce herců na jevišti, kdo rozhovory přeměňuje na příběhy. Naše osobní zkušenosti a intuice jsou nedocenitelné při interpretaci událostí a předávání lidského příběhu.

Proto jsme pro letošek uzavřeli ještě společnou dohodu s umělou inteligencí. O obsah letošního ročníku Deníku Dětské scény se spravedlivě rozdělíme. ChatGPT bude zodpovědný za rychlé a objektivní informace, které budou získány prostřednictvím analýzy dat a předpovídání událostí na základě dostupných informací.

Naše redakce se na druhou stranu zaměří na příběhy, hlubší rozhovory a interpretaci událostí. Budeme se věnovat emocím, zážitkům a lidským aspektům přehlídky Dětské scény. Naše zkušenosti a osobní pohledy doplní umělou inteligenci o nezbytný lidský prvek.

I když předání štafety umělé inteligenci může vyvolávat smíšené pocity, jsme pevně odhodláni přizpůsobit se technologickému pokroku a využít ho ve prospěch našich čtenářů. Bude to výzva a zároveň příležitost pro další rozvoj a inovace.

Takže se těšíme na letošní ročník Deníku Dětské scény, který bude plný nejen uměleckých představení a talentovaných dětí, ale také nových způsobů informování a vyprávění příběhů. Jsme si jisti, že spolupráce mezi umělou inteligencí a naší redakcí přinese nezapomenutelné zážitky pro naše čtenáře.

končící Josef Pekárek
a jeho nástupce ChatGPT

REPORTÁŽ...

... ZE ZAHÁJENÍ DĚTSKÉ SCÉNY

Vítězné fanfáry a radostné dětské smíchy naplnily dnes večer sál divadla ve Svitavách, když zde bylo slavnostně zahájeno dlouho očekávané a prestižní setkání malých umělců - celostátní přehlídka dětského divadla a dětské recitace "Dětská scéna".

Svitavy, obvykle klidné město, se proměnily v centrum dětského umění. Děti z celého Česka se sešly, aby předvedly své nejlepší výkony a soutěžily o cenné ceny a uznání. Už při vstupu do divadla bylo zřejmé, že toto je místo, kde se dětská fantazie a kreativita stanou skutečností.

Ve světle reflektorů se ocitly dětské divadelní soubory v pestrých kostýmech, připravené předvést své inscenace. Od nejmenších předškoláků až po starší školníky, každý zde našel své místo a přinesl na scénu svůj jedinečný příběh. Hrály se pohádky, komedie, dramatická představení i taneční vystoupení, všechno s neuvěřitelnou energií a nadšením.

Na vedlejší scéně se odehrávala zároveň soutěž dětské recitace, kde talentované mladé recitátory přednesly své oblíbené básničky, říkanky a humorné texty. Bylo fascinující sledovat, jak děti bravurně ovládaly slova a emocionálně zapojovaly své publikum.

Nejen samotná představení, ale i atmosféra v sále byla naplněna nekonečnou radostí, podporou a přátelskou soutěživostí. Rodiče, prarodiče, učitelé a přátelé se hrdě usmívali na své odvážné malé umělce, zatímco diváci se těšili na každé další překvapení, které tato přehlídka nabízela.

Organizátoři "Dětské scény" si zaslouží velkou pochvalu za pečlivou přípravu a nádherné kulturní setkání, které dětem poskytli. Tato přehlídka nejen povzbuzuje děti k rozvoji svého uměleckého potenciálu, ale také jim dává možnost poznat a inspirovat se navzájem.

A tak za zvuků potlesku a jásotu se slavnostní zahájení "Dětské scény" ve Svitavách blíží ke svému konci. Ale než přijde čas na rozloučení, čeká nás ještě mnoho dalších úžasných představení a vystoupení od těch nejtalentovanějších dětí naší země. Tato přehlídka přináší naději, že dětské umění bude i nadále kvést a plnit srdce radostí.

ChatGPT

NAHLÉDLI JSME DO...

... DÍLNY PRO RECITÁTORY 2. KATEGORIE

Lektorky dílen pro 2. kategorii Ester Gracerová a Rozálie Kopecká pojaly dnešní první setkání s recitátory jako příjemný prostor pro vzájemné seznámení. Nejmladší recitátoři se sešli v prostorách Střední zdravotnické školy. Po představovacím kolečku, ve kterém se propojilo jejich jméno s pohybem představujícím oblíbenou činnost, se účastníci dílny věnovali fyzickému uvolnění a protažení.

Fáze společného naladění začala chůzí po prostoru. Měnily se rychlosti chůze, zapojovaly se pokyny "stůj - jdi - tleskni - vyskoč", až na závěr se zaměnily významy jednotlivých pokynů. Recitátoři si se vším hravě poradili, a tak byla možnost zadat další složitější úkoly - společné zastavení nebo rozejití skupiny. Tato část byla završena posíláním "elektrického signálu", při kterém se spolu se jménem předala štafeta tlesknutím dalšímu přítomnému. Toto se několikrát opakovalo v různé dynamice a různých rychlostech, než došlo k bezchybnému zapamatování takřka dvaceti jmen.

První setkání zakončily lektorky intenzivním protažením částí těla, což bylo inspirováno důležitou větou: "Jak byste se procvičovali, kdybyste byli diváci?" V daném okamžiku už padalo několik návrhů na předejití diváckých křečí v sedačkách, a to prostřednictvím protažení zad, nohou, krku a obličeje pro případ úžasu nebo úsměvu. Vše korunoval bouřlivý potlesk všech přítomných.

jop

NAHLÉDLI JSME DO...

... DÍLNY PRO RECITÁTORY 4. KATEGORIE

Celá dílna pod vedením Jakuba Kubíčka a Pavla Šindeláře začala ve třídě Střední zdravotnické školy, kde se nejdřív všichni jako ukázkoví žáci pozdravili vztykem ze židlí. Atmosféru školní třídy vzápětí narušili sami lektoři tím, že nás požádali, abychom odklidili lavice ke stěnám. Pokračovali jsme kolečkem jmen, při němž se zjistilo, jak špatná je naše krátkodobá paměť, a že, i když uslyšíme dvakrát jméno člověka vedle nás, stejně ho napotřetí řekneme špatně.

Když se ke jménům přidala i gesta a s každým gestem a každým jménem jsme museli všechna předchozí opakovat, začali jsme se lehce orientovat v tom, kdo vlastně stojí kolem nás. I po 45 minutách šíleného kroužku jsme ovšem některým lidem nedokázali přijít na jméno a pokoušeli se je oslovovat jejich gestem. Během tohoto kroužku se také díky neustálému tleskání rozjela impro-performance písničky "We will rock you" s ještě víc impro sólem na kazoo, které bravurně předvedl lektor Kuba. V poslední čtvrt hodině jsme si měli v místnosti představit mapu ČR a postavit se na ní tak, abychom odpovídali poloze města, odkud jsme přijeli, ovšem bez vyslovení jeho jména. To mělo svůj důvod, protože hned po ukončení rozestavovacího chaosu jsme s pomocí krátkých nápověd začali hádat města ostatních. V průběh dílny vládla velmi přátelská atmosféra, o čemž svědčila i následně utvořená, takzvaná "koalice 4. kategorie", kterou jste mohli sami zahlédnout sedět v první řadě v průběhu vystoupení recitátorů 3. kategorie.

Vyjádření lektorů o jejich výkonu v dílně: "Jinej rok, stejný hry."

Rózi

VČERA JSME VIDĚLI...

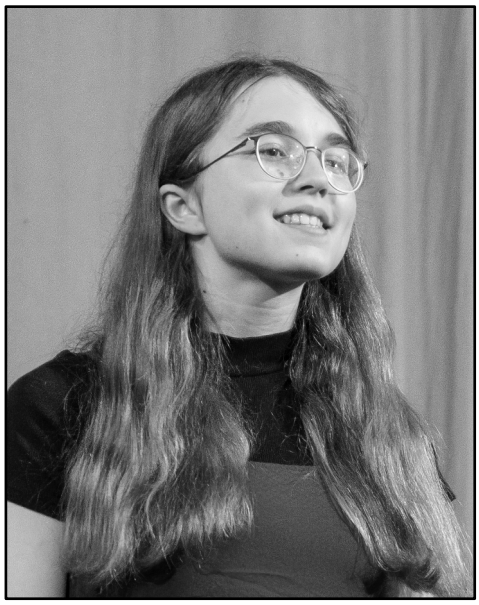

Miriam Boumová

Beáta Brandová

Magdalena Demjanovičová

VČERA JSME VIDĚLI...

David Hreňo

Anežka Hanáková

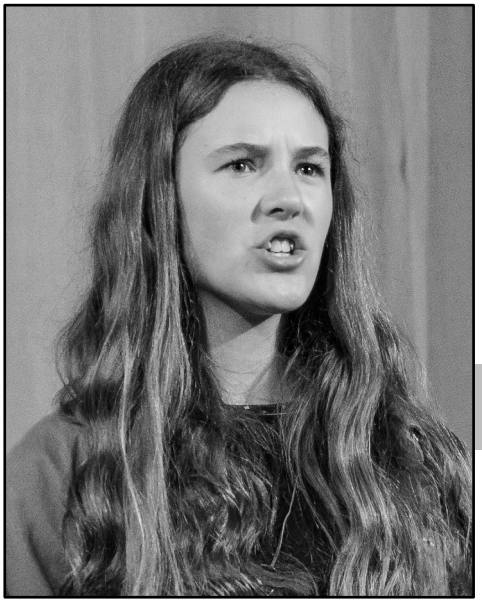

Marie Hladká

NA SLOVÍČKO S...

... RECITÁTORY 3. KATEGORIE

Jak dlouho recituješ? A byl jsi už někdy na Dětské scéně?
Jak ses dostal ke svému textu a proč sis ho vybral?
Co je podle tebe na recitaci nejtěžší?
Vyber pět klíčových slov, která charakterizují tvůj text.
Dokážeš si představit, jak by recitoval umělá inteligence?

MAGDALÉNA GÁBIKOVÁ

Je mi strašně (Domov pro Marťany)

Začala jsem recitovat v první třídě, ale dostat se někam výš se mi povedlo až nyní v sedmé třídě.

Dostala jsem se k němu tak, jelikož já nerecituji za školu, ale za DDM v Písku a chodím tam na divadelní kroužek, tak nám vedoucí přinesla takovej štos všech textů, co našla, a měli jsme si vybrat nějaký, který se nám líbily. A mě prostě zaujal tenhle, protože byl takovej strašně dojemnej a prostě mi sednul.

Podle mě je nejtěžší překonat třeba nějakej ten... ne stud, ale trému, a prostě vyjít na to pódium a říct to před všema lidma, co tady zrovna byli.

Smutek, ztráta, nechápavost, vztek, bratr.

Muselo by to vypadat... Podle mě by v tom nebyly city, že by to bylo takový... nevím. Nedokážu si to představit.

JOSEF VYBÍRAL

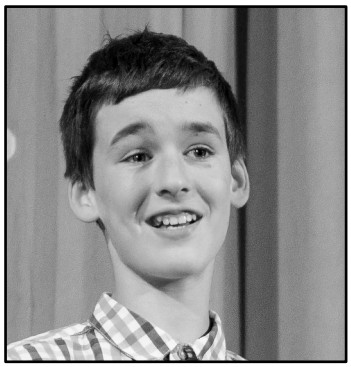

Sedmá hlava

Já recituju právě teď prvním rokem, na Dětské scéně jsem poprvé a celkem dost mě udivuje, že jsem se dostal až na celostát.

Tenhle text mi vybrala moje paní učitelka z dramaťáku, protože její syn na tohle vyhrál taky tyhlety soutěže, takže mi doporučila tenhle text, já jsem se ho naučil, líbí se mi a prostě za to vděčím mojí učitelce.

Za mě je na recitaci nejtěžší to, když už jsi na tom jevišti, tak se o hodně líp zapomíná, takže zapomenout je tak jednoduché, jako třeba udělat krok. Mně prostě záleží na tom nezapomenout, a to je můj cíl.

To by bylo: zábava, láska a... ještě tři. Drak, dračice... teoreticky. Prostě zábava.

Já jsem umělou inteligenci slyšel mluvit jen párkrát a to bylo fakt bídné. Za deset let možná, ale teď si to fakt nedokážu představit.

ANEŽKA STAŇKOVÁ

Brzobohatý (Z deníku kocoura Modroočka)

Recituju od první třídy. Většinou jsem postoupila z okresního do krajskýho a jednou už jsem byla tady ve Svitavách, konkrétně loni a letos jsem tu taky. Takže recituju už docela dlouho.

Dostala jsem se k němu přes moji paní učitelku, protože paní učitelka mi vždycky dá spoustu textů, abych si z nich vybrala dva, které se mi líbějí a pak mi pomáhá se je naučit a různě je prociťovat. K tomuhle textu jsem se dostala tak, že jsem v první třídě tuhle knížku četla, obecně mám ráda zvířata, přišlo mi to vtipný, takže mě to bavilo.

Nejtěžší je asi bejt dobře slyšet a prociťovat to ne moc málo, ale ani to tolik nepřehánět.

Pět? Můžu o pár víc? (Zkus to.) Ale voní, kočky, ten vám dobře voní.

No, asi dokážu, i když ne úplně dobře, že by to úplně nebylo ono, jako kdyby přede mnou stál opravdovej člověk.

Zapsala Rózi

ZEPTALI JSME SE...

... NA DIVÁCKÉ DOJMY Z VYSTOUPENÍ RECITÁTORŮ 3. KATEGORIE

ZAUJAL TĚ NĚKTERÝ Z TEXTŮ SVÝM TÉMATEM?

Emma (10)

Třeba *Skrz slzy se směju* a pak *Nejjistější způsob, jak něco nestihnout* - a tam mě nejvíc zaujala i recitátorka Anežka Hanáková.

Koalice 4. kategorie

Mně se líbilo tlačení osla. - Mně taky. - Já jsem čekal, že ho budou tlačit zpátky. - Já jsem ten text znala, ale zaujalo mě jeho podání.

Tobiáš (11)

Asi mě nejvíc zaujal ten Modroočko (Anežka Staňková, text Josefa Koláře: *Brzobohatý*), protože to bylo hodně vtipný.

Gabriel (11)

Možná mě zaujal ten o tom vlkovi, to bylo vtipný.

Josef (34)

V rámci 3. kategorie mě zaujalo zařazení textu z *Autobusu sebevrahů*. (Recitovala Tereza Hochmannová, pozn. red.)

Lukáš (40+)

Asi Anežka Hanáková se svým *Nejjistějším způsobem jak něco nestihnout,* protože to je báječné téma. Myslím, že ji v životě čeká ještě mnohá zkušenost s tímto tématem. Jako by to měla odpozorováno od sebe nebo od svého okolí.

KTERÝ Z RECITÁTORŮ TĚ OSLOVIL SVOU INTERPRETACÍ?

Iveta (40+)

Od krajského kola jsem zaznamenala velký posun v přednesu u Anežky Staňkové (s textem Josefa Koláře: *Brzobohatý*) a u Lukáše Palána (text Jana Vladislava: *O vlku velkém jako kůň)*. Je to neuvěřitelné takto sledovat práci s recitátorem na jeho interpretaci.

Koalice 4. kategorie

Ten chlapec, jak říkal, že podpálil kamna. (Ondřej Kapusta, text Václava Bárty st.: *Jak jsem zapálil piliňáky*) Jo, to bylo textově i tím podáním skvělý a navíc vypadal jako James Bond. - Ale i ta Studánka na konci (Matěj Vejvoda, text Jana Skácela: *Uspávanka se studánkou*). Nečekala jsem, že to řekne takhle, já tu interpertaci znám úplně jinak. - A ten s tím vlkem, to bylo dobrý (Lukáš Palán, text Jana Vladislava: *O vlku velkém jako kůň*)

František (55)

Holčička, co říkala toho Modroočka (Anežka Staňková, text Josefa Koláře: *Brzobohatý*) se mi zdála interpretačně čistá a pak mě zaujal ten kluk s těma piliňákama, s těma kamínkama (Ondřej Kapusta, text Václava Bárty st.: *Jak jsem zapálil piliňáky*).

Lukáš (40+)

Ondra Kapusta, jak jsem zapálil piliňáky. Tam jsem mu věřil, že by to mohl prožít. Že si velmi dobře dokázal představit, jak by se mu taková situace mohla stát nebo, že se mu něco podobného stalo.

Gabriel (11)

Já si to zkusím vybavit. Ten o tom vlkovi, to jako jo. Jinak si nevybavuju nikoho jiného. Ten vlk se mi vryl do paměti nejvíc. Bylo to vtipné. Jak se to opakovalo. Lidi se smáli. To je bylo dobrý.

VČERA JSME VIDĚLI...

Nikol Zedníčková

Štěpán Dvořák

Ondřej Kapusta

NÁVRH UMĚLÉ INTELIGENCE

REDAKCE: O ČEM BY MĚL PAVEL SKÁLA PSÁT ZÍTRA ÚVODNÍK DO DENÍKU DĚTSKÉ SCÉNY?

ChatGPT: Pavel Skála by mohl zítra v úvodníku do Deníku Dětské scény psát o důležitosti umění a divadla pro rozvoj dětí a mládeže. Mohl by se zaměřit na sílu divadelního projevu a jeho schopnost přinášet radost, emocionální prožitky a inspiraci. Mohl by zdůraznit, jak dětská recitace a divadlo mohou posilovat sebevědomí, komunikační dovednosti a kreativitu u dětí. Dále by mohl hovořit o významu podpory mladých talentů a důležitosti jejich zapojení do divadelního světa. Měl by povzbuzovat děti, aby projevily svou vášeň pro divadlo a aby se nechaly inspirovat příběhy a vystoupeními ostatních mladých umělců.

VČERA JSME VIDĚLI...

Lucie Strejčková

Eliška Libertínová

Markéta Kunášková

PŘEDSTAVUJEME VÁM...

... LEKTORSKÝ SBOR DĚTSKÝCH RECITÁTORŮ

Všem lektorům jsme položili stejné čtyři otázky:

1. V čem je podle vás rozdíl mezi přirozenou a umělou inteligencí?

2. Existuje mnoho druhů inteligence (možná i takové, o kterých se zatím nikde nepsalo). Jaký druh inteligence využíváte v divadelní/recitátorské/pedagogické praxi Vy? ...a proč?

3. Co by Vám pomohlo, aby bylo Vaše představení/přednes dokonalé?

4. Doporučte prosím nějakou zajímavou knihu účastníkům Dětské scény.

JANA MACHALÍKOVÁ

1. Já si myslím, že umělá inteligence nemůže tvořit umění. Myslím tím sebevyjádření přes umění. A nezažívá stav flow, ale kdo ví...

2. Já věřím na metaforické myšlení, a to je pro mě nejvyšší druh inteligence, souvisí s představivostí a fantazií a věřím, že tohle myšlení nás jednou zachrání.

3. Já nechci, aby byla moje práce dokonalá, protože by byla u cíle. Poznání je v procesu v neustálé živosti a hledání.

4. Nedávno mě zaujal jeden přednes a musela jsem si tu knihu koupit a potěšila jsem oko a promluvila ke své duši. Olga Tokarczuková př. Barbora Doležalová, Joanna Concejová, *Ztracená duše*, Host 2021

VÍT MALOTA

1. V citu.

2. Bez emoční se v téhle branži daleko nedostanete.

3. Dokonalé nikdy nebude - a díky bohu za to. Proč bychom měli jinak potřebu tvořit dál?

4. Čtěte, co se dá. Buďte houby, co nasávají všelicos, tříbí vkus a názory. Stojí to za to!

MAGDALENA GRACEROVÁ CHRZOVÁ

1. Protože tomuto tématu vůbec nerozumím, vyšla bych jen z těch dvou přídavných jmen a vztáhla to na dětskou recitaci. Co vás bude víc zajímat? Přirozený dětský projev nebo umělý, neosobní recitátorský výkon?

2. Zase bych zůstala u té přirozenosti. Protože, když je člověk přirozený, dokáže mnohdy velmi samozřejmě využívat všechny složky inteligence a přidat k nim taky trochu schopností a dovedností a vědomostí.

3. Nehledám dokonalost, ale přirozenost. :)

4. Nedávno se mi do ruky dostala knížka *Cíťa* od Lenky Blažejové. Je to kniha o tom, proč svět nutně potřebuje citlivé INTROVERT(k)Y. Je to knížka pro všechny věkové kategorie, u které se můžete na chvilku zastavit a ponořit se hlouběji do nitra.

MARTINA LONGINOVÁ

1. Rozdíl je podle mne v tom, že přirozenou inteligencí disponuje příroda, člověk a umělou inteligencí robot.

2. Neskromně mohu říci, že využívám inteligenci výhradně svou :) a z milosti boží i tu vyšší. A proč? Jinou nemám a neznám...

3. Dokonalost v umění je dost relativní a subjektivní pojem. Mně pomůže k pocitu dobrého výkonu co nejpoctivější příprava a vnímavé publikum. :)

4. Čerstvě mám doma (s krásným věnováním :)) dvě knihy od Miloše Doležala: *Jana bude brzy sbírat lipový květ*, kterou autor věnoval své zesnulé ženě Janě Frankové. Jistě si ji pamatujete jako skvělou lektorku a kamarádku z této přehlídky, která nás před dvěma lety náhle opustila. Můžete si na ni při čtení zavzpomínat. Druhá, nejnovější Doležalova sbírka je výbor básní z let 1995-2022 a jmenuje se *Trnem rejnoka*. Vřele doporučuju.

FRANTIŠEK KASKA

Mám pro vás dvě verze odpovědí - jedna vznikla pomocí umělé inteligence, druhá za pomoci mé, koncem roku výkony snížené, přirozené inteligence. Vyberte si.

1a) Původ: Přirozená inteligence se vyskytuje u živých organismů, jako jsou lidé, zvířata nebo rostliny. Je výsledkem fyziologických procesů a evoluce. Na druhou stranu umělá inteligence je vytvořena člověkem pomocí technologií a algoritmů. Je založena na počítačovém programování a strojovém učení.

1b) Přirozenou inteligenci spojuji s osobností, individualitou, možná i s organizovaným společenstvím živých tvorů. Je neoddělitelná od emocí, subjektivního vnímání, zkušenosti. Umělá je souhrnem převzatých modelů myšlení a tvorby lidí, je schopna napodobovat, kombinovat, zdokonalovat se, učit se - ale myslím si, že nedokáže vytvořit nic opravdu jedinečného. Aspoň zatím. Předpokládám, že s umělou inteligencí to bude jako s ohněm - dobrý služebník, ale špatný pán.

2a) Těžko to definovat. Pokud jde o recitaci, půjde asi o kombinaci čtenářské inteligence, schopnosti propojení se s textem, schopnosti vnímat diváka, čas, situaci, komunikačních dovedností, sebeuvědomění, zvědomění cíle, citu pro volbu prostředků a čehosi osobitého... že by frinteligence? Proč? Doufám, že to funguje.

2b) V divadelní, recitátorské a pedagogické praxi se obvykle využívá lidská inteligence, která je zdravotnickým projevem, emocionalita, tvořivost, schopnost interpretace a interakce s ostatními lidmi. Lidé mají schopnost vnímat a porozumět jemným nuancím v komunikaci, reagovat na nečekané situace a přizpůsobit se potřebám publika nebo žáků. Lidská inteligence je schopna empatického porozumění, což je v těchto oblastech velmi důležité.

3a) Příprava a trénink: Věnujte dostatek času přípravy a tréninku. Důkladně se známe s materiálem, porozumějte jeho významu a kontextu. Opakovaně cvičte svůj přednes, abyste získali jistotu a plynulost. Naučte se text nazpaměť, abyste mohli lépe svou pozornost na výraz a interpretaci. Příprava a znalost materiálu: Důkladně se připravte na své představení nebo přednes. Znalost materiálu je klíčová.Porozumějte textu, jeho kontextu a emocionálnímu vrstvám. Hloubkově studujte postavy, pokud je představení zahrnuje, a snažte se jim rozumět.

3b) Číst, vybírat, kriticky hodnotit, hledat, proč by měl text diváka zajímat, hledat souvislosti, kontext, spojitosti se mnou, v čem tkví mé souznění s textem, co chci prostřednictvím textu sdělit, čím posloužím autorovi, v čem interpretací obohatím text, jak využít své dovednosti pro daný cíl... Pomůže, když nabídnu materiál k přemýšlení + estetický zážitek + emocionální zážitek + sám sebe (setkání s osobností skrze interpretaci).

4a) *Válečný kůň* od Michaela Morpurgo: Tato kniha vypráví příběh chlapce a jeho vazby s koněm během první světové války. Je to dojemný příběh o přátelství, odvaze a překonávání překážek.

4b) Poslední můj objev z literatury pro děti: Ladislav Slezák: *Perníkové městečko*. Starší objev: John Boyne: *Kromobyčejná pouť Barnabyho Brocketa*.

HANA PATRASOVÁ

1. Jsem zatím ohledně umělé inteligence celkem zmatená a čekám, co se bude dít. Nikdy jsem nedokázala plně využívat výhody počítačového světa, takže teď doufám, že budu umělou inteligenci využívat víc než ona mě.

2. Brala jsem rozum na katedře výchovné dramatiky DAMU, takže věřím na kolektivní inteligenci Sdružení pro tvořivou dramatiku. Tímto zdravím všechny, kterých se to také týká.

3. Pokud je to nabídka, tak prosím jednou velkého pamatováka! Možná si dám později ještě jednu rundu.

4. Doporučte prosím nějakou zajímavou knihu účastníkům Dětské scény. Šinsuke Jošitake, *Možná je to jablko* z Baobabu.

Ptala se Klára Fidlerová

VČERA JSME VIDĚLI...

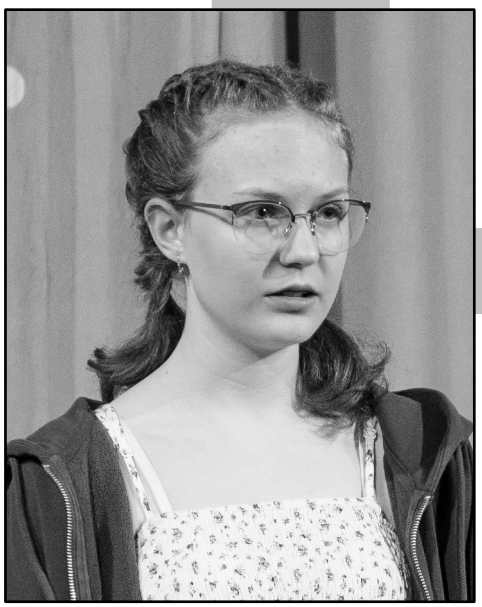

Eva Martínková

Lukáš Palán

Robin Pekr

VČERA JSME VIDĚLI...

Josefína Kroutilová

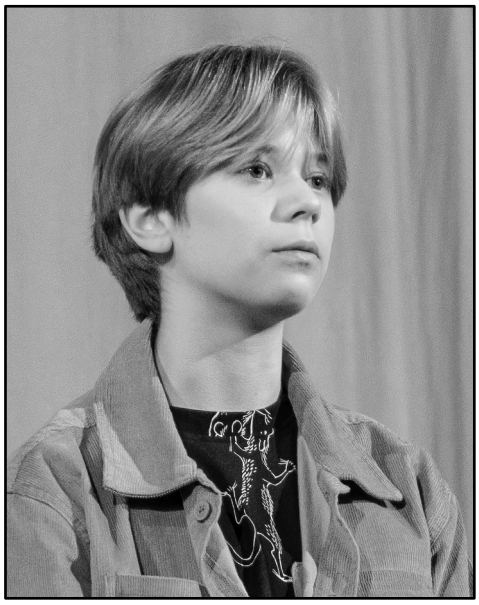

Tea Lotta Szpyrcová

Magdaléna Šponarová

ZAPSALI JSME...

... NA BESEDĚ LEKTORSKÉHO SBORU S RECITÁTORY 3. KATEGORIE

Martina Longinová a Vít Malota se s recitátory 3. kategorie opakovaně vraceli k tomu, jak je v uměleckém přednesu důležitá, možná nejdůležitější, recitátorova osobní interpretace, ten prostý fakt, že si vybere text a sdělí ho divákům z nějakých osobních důvodů, z nějaké osobní fascinace. To se podle nich výborně podařilo třeba Ondřeji Kapustovi (B. Bárta: *Jak jsem zapálil piliňáky*), který si navíc svou komunikací s publikem některé porotce-poradce od samého začátku "obtočil kolem prstu". "Na tak dobrém výkonu je pak znát každé sebemenší zaváhání, jež se také v Ondřejově vystoupení objevilo," podotknul Vít Malota, "nicméně právě to, že i takové lehounké zaváhání vyvede diváka z míry, dokazuje, jak dobrý celkový výkon byl." Svou konkrétní osobní představu "tupců, kteří zlobí o přestávkách", měla a dokázala předat i Emma Gajdošová z 2. kategorie, a to navzdory obtížné básni Jiřího Koláře *Mezi tupci*, jejíž pointě by ještě pomohla důslednější gradace celého textu. Vložit si do přednesu *Uspávanky s bývalými anděly a modrým ptáčkem* ještě o něco konkrétnější představu a osobní názor na svět a "lidi, kteří jen tak byli", doporučili lektoři Miriam Boumové, jejíž upřímná, patosu prostá a k vázané řeči citlivá interpretace jinak vytvořila krásnou atmosféru.

Ve skupině Magdaleny Gracerové Chrzové a Františka Kasky o recitačních vystoupeních diskutovali zaníceně i dětští diváci, kteří kvitovali živé vypravěčství a schopnost přenést na diváky různé emoce. Lektoři se často věnovali dramaturgickým úskalím - výběr a mnohdy též seškrtání textu byly tématem u Anežky Hanákové (B. Šťastná: *Nejjistější způsob, jak něco nestihnout*), Magdaleny Demjanovičové (V. Dvořák: *Já, Finis*) a paralelně v sousední skupině také u Terezy Hochmannové (A. Paasillinna: *Autobus sebevrahů*). Zatímco u prvního jmenovaného textu seškrtání pěti stran na půl stránky bylo funkční plně, u druhého a třetího už diváci neznalí reálií celé knihy začínali tápat. Obě recitátorky však zaujaly svým podáním temných textů: Magdalena zachycením atmosféry strachu a beznaděje, Tereza nepatetickou, citlivou interpretací tísnivého tématu domácího násilí. Oběma lektoři ještě doporučili hledat v textu momenty, kde lze z jednolitosti tíživé atmosféry vybočit a najít třeba jen na chvíli jistý nadhled.

Skupina Jany Machalíkové a Hany Patrasové zakončila besedu s recitátory 3. kategorie v družném rozhovoru s recitátorkou Eliškou Libertínovou a v nadšení z jejího "recitačního outfitu". Červená lemovka na Eliščině sukni dle lektorek dokonale barevně ladila s r/*Rybízy* Petra Borkovce. Podle recitátorky měla ještě hlubší význam: dle blíže nespecifikované čínské filosofie jí měla červená barva přinést štěstí. Takže do dalších dnů kousek červené lemovky všem recitátorům druhé a čtvrté kategorie!

Klára Fidlerová

NAHLÉDLI JSME DO...

... SEMINÁŘE R/1 EMY ZÁMEČNÍKOVÉ

Proč je přednes někdy monotónní a jak vyhledávat pointy? Jaký byl seminář Emy Zámečníkové v divadle Trám

Ema Zámečníková se s účastníky semináře v pátek sešla hned dvakrát. První, odpolední setkání bylo poznávací, to večerní pak více diskusní. Lektorka představila, co přesně název Přednes a jeho výstavba, tvar a pointy znamená a čemu se chce věnovat. Jak dojít k pointě? A proč i někteří dobří recitátoři nemusí dobře zvládnout výstavbu textu? Na to všechno společně hledali odpovědi.

„I když má text potenciál, může se stát, že je monotónní," nadhodila myšlenku lektorka Ema Zámečníková. Pomalu tak začala diskuse o tom, proč některá vystoupení recitátorů jednoduše nemají pointu, nejsou dobře vystavěná. „Přijde mi, že jsou někdy příliš dlouhá," napadlo účastníci Radku. S tím všichni souhlasili. Dále se debatovalo o členění textu, které se umožňuje dílčí uzavření. „Takové malé pointy," doplnila účastnice Petra. Právě ty mohou v textu vznikat díky detailnímu počátečnímu rozboru. „Jestliže začneme na textu pracovat rozborem, hledáme tím ty dílčí části," shrnula myšlenky Ema.

Večer se debatovalo o výkonech recitátorů

Druhá část semináře se konala ve večerních hodinách v kině Vesmír a byla více diskusní. Seminaristé si sdělili své dojmy z první části přehlídky a následně se společně s Emou shodli, že text, který v sobotu dopoledne proberou podrobněji bude text Jiřího Koláře Jak se stanu bystrozrakým. „Myslím, že ten text má opravdu co nabídnout v té výstavbě," argumentovala Ema. Text ale měli v možnostech i samotní seminaristé, takže se jednoduše shodli.

Další část večera už věnovali debatě o jednotlivých výkonech. Nenahlíželi na ně z hlediska projevu, ale právě z pohledu výstavby a pointy. Během debaty pak zazněla například myšlenka, že je potřeba, aby pedagog při práci s recitátorem vždy zachoval možnost prožitku. „Pedagog by neměl zasahovat svým vedením do zážitku," shrnula myšlenku Ema. I přesto je ale potřeba dítě vést a nasměrovat ho správným směrem. Často totiž u zhlédnutých vystoupení naráželi na fakt, že někdy je text pro dítě příliš náročný a neodpovídá jeho věku. „Pak se ta pointa nevydaří," dodala účastnice Iveta.

Debatovalo se také o uvolněnosti nebo emocích. „Recitátor by emoce měl vzbuzovat, nikoliv je předvádět nebo hrát," popsala Ema. Právě emoce recitátora totiž podle ní opět mohou nabourat celou výstavbu textu. S tím se ale opět pojí, že je potřeba správné nasměrování ze strany pedagoga.

Často zároveň vzpomínali na školní přednesy, které oni sami zažili. Text byl často zvolený učitelem, ke kterému oni sami neměli žádnou osobní motivaci. Přesně to může také ovlivnit výstavbu i pointu přednesu a je proto potřeba se jako pedagog takovému přístupu vyvarovat. Školním přednesům a osobním vzpomínkám na recitaci ve škole se Ema bude věnovat i ve svém dalším semináři R/2.

Kateřina Hartmanová

VČERA JSME VIDĚLI...

Jan Vávra

Matěj Vejvoda

Tereza Hochmannová

ROZHOVOR S...

... NINOU MARTÍNKOVOU, LEKTORKOU DISKUSNÍHO KLUBU PRO DOPROVOD

Nina v současné době vykonává mnoho funkcí od pedagoga po lektora či rozhlasovou hlasatelku. ChatGPT o ní říká: „Nina Martínková je česká herečka a pedagožka. Narodila se 15. března 1979 v Praze, Česká republika. Absolvovala hereckou fakultu DAMU (Divadelní fakulta Akademie múzických umění) v Praze, kde získala titul MgA.“ Na webu amaterskedivadlo.cz se o Nině píše: „Vystudovala nejprve na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy češtinu a výtvarnou výchovu, a potom ještě Loutkářskou katedru DAMU Praha.“ Tak nás tyto informace rozhodily, že jsme Ninu raději pozvali na čaj, abychom společně zjistili více informací přímo od zdroje, jak to dopadlo se můžete dočíst v následujících řádcích.

Dokázala bys nám přiblížit tvojí první recitaci?

Bylo to na základní škole. První představení jsem si prožila a odehrála v baletu, který jsem navštěvovala v Lidové škole umění (nyní ZUŠ). Tehdy jsme měli každý rok představení. Později se ukázalo, že jsem měla spíše tendenci mluvit, a tak jsem tyto akce začala uvádět.

Ve škole mě vždy vyhnali na akademii, a tedy na jeviště, kde jsem recitovala. Musela jsem si sehnat kostým a mohla jsem se nalíčit, tak jsem to udělala. Dokonce jsem jednou na školní akademii říkala melodram a na této akci mě doprovázel můj otec. To bylo v 60. letech u nás v Pardubicích.

Vzpomeneš si na nějakou svoji rebelii?

Učitelky českého jazyka a paradoxně i matematiky měly k mluvenému slovu docela blízko a vyhnaly mě na recitaci. A to se opakovalo, aniž by si mě poslechly. A tak jsme se se spolužačkou rozhodly, že tento způsob budeme bojkotovat. Na školní kolo jsme přišly s tím, že jsme si rozdělily Nerudovu baladu napůl. Já jsem přečetla půlku a ona druhou. Stejně nás do toho okresu poslaly. To nebyla rebelie, oni chtěli mít čárku: “Jo, půjde Vančatová (Nina za svobodna), ta to řekne.”

A kdy ses rozhodla, že se umění, divadlu, recitaci budeš věnovat?

Já jsem po tom toužila vždycky. Doma jsem se to ale styděla říci. Chodila jsem na klavír, dramaťák ještě nebyl. Byly kroužky u divadla. To mi rodiče nedovolili a nutili mě hrát na klavír. Východiskem byl přednes. Po deváté třídě jsem chodila do studia uměleckého přednesu, jezdili jsme na přehlídky.

Vzpomeneš si na svoji první přehlídku?

Vzpomínám si na Wolkrův Prostějov a dobu totality. Tehdy jsem recitovala Skácelovu báseň Modrý pták. Měla jsem tam velkou odezvu od publika i lektorského sboru. Měla jsem se stát laureátkou. Avšak přijela tam krajská tajemnice KSČ z Brna, a jelikož to byl Skácel, tak řekla: „Co jste to sem pustili, okamžitě bude holka vyhozena z gymnázia, nesmí studovat a nesmí být oceněna.” Moudrý Jiří Hraše uklidnil situaci a řekl mi, ať si vezmu krátkou básničku od Jiřího Wolkera, kterou jsem jim následně přišla říci. Dodal, že dostanu cenu za přednes dvou Wolkrových textů. Skácel nesměl být uvedený. Já jsem to probrečela. Z gymnázia mě nevyhodili. Hraše situaci uklidnil.

Dneska jsme Skácela slyšeli několikrát. Z toho mě až mrazí. Pojďme se malinko posunout do pozitivnější roviny. Dětská scéna, co se ti vybaví? Co bys poradila účastníkům, které pohltí tréma?

Z dětské scény mám nejkrásnější zážitky. Nelze jmenovat jedno představení. Vždy je úžasný emocionální zážitek vidět dítě na jeviště, které je přirozené, má z toho radost. Hraje hru. Hraje si. Je autentické. Poradila bych dětem při trémě, aby byly v klidu, aby to přešly. On jim vždycky někdo poradí. V divadle jsou spolu. Existuje tam souhra, partneřina, kamarádství.

Chtěla bys něco říci něco závěrem?

Co s tou inteligencí? Může umělá inteligence ovlivnit podobu Dětské scény v následujících padesáti letech?

Lidská chyba je nezastupitelná? Důležitá...

Lidská chyba dělá kontrast, uděláš chybu a publikum zpozorní. Dělá rytmickou přerývku, pauzu v něčem, v životě.

V základních otázkách pro lektory jsme se ptali na knihu, kterou bys doporučila. Ty jsi doporučila Čapkovo R.U.R. vzhledem k obavám ze současného světa. Dokázala bys přiřadit i výtvarné dílo?

René Magritte, ale to je člověk se vším všudy. Toho nemůžu spojovat s umělou inteligencí, on je tak bytostně lidský. V kontrastu s AI to může být Vincent van Gogh a jeho Pšeničné pole s vránami nebo Výkřik Edwarda Muncha. V hudbě to bude Mozartovo Requiem.

Ptal se Pavel Skála

ZAHLÉDLI JSME...

... Ninu Martínkovou při rozhovoru

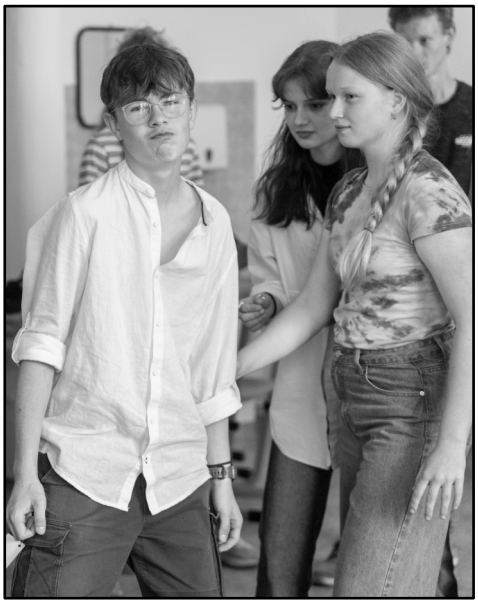

... na dílně recitátorů 4. kategorie

... při zahájení přehlídky

DNES HRAJÍ...

... POSLÍČEK, HOP-HOP, ZUŠ OSTROV

Jak vznikl název vašeho souboru?

V písničce v inscenaci Soni Pavelkové, která učila před Irenou Konývkovou v dramaťáku, se zpívalo: “Hop, hop, hop, hop a hop a hop, hop a hop, tak pojďte lidi, táto, mámo hop a skok...”, v novinách se pak psalo o souboru Hop hop, tehdejší dětský soubor si tento název nechal a v ostrovském dramaťáku je dodnes. Jen občas k HOP-HOP přidáváme zkrácený název inscenace, kterou hrajeme, např. HOP-HOP Anduláci. Teď pro rozlišení přidáváme někdy HOP-HOP Poslíček.

Proč jste se pustili do inscenování zvolené předlohy?

Hledali jsme knížku s klučičím příběhem a tématem, který chceme hrát. Chtěli jsme, aby to bylo zároveň zábavný a zároveň, aby to mělo hlavu a patu.

Popište nejzajímavější okamžik vaší inscenace.

Jízda na kole, pára.

Kdy nastal největší zádrhel při zkoušení?

Když nás v prosinci opustil jeden člen, hledali jsme náhradu.

V čem vnímáte rozdíl mezi přirozenou a umělou inteligencí?

Umělá inteligence nebude mít vlastní názor, nemá žádný pocit, poslouchá tě na slovo, dělá, co ty chceš.

Existuje několik druhů inteligence, jaký druh využíváte při přípravě představení nejčastěji a proč?

Tělesně pohybová, líp se nám hraje.

Co by vám pomohlo, aby bylo představení dokonalé?

Hlavně si věřit. Chce to dobrý prostor.

Jak často, kolikrát a pro koho inscenaci hrajete?

Letos tak dvakrát měsíčně, na přehlídkách, pro školy a pro veřejnost.

Napište 5 klíčových slov o vaší inscenaci.

Malej... porazil velkýho medvěda.

Ptal se Josef Pekárek a obrázek Midjourney

DNES HRAJÍ...

... POSLEDNÍHO KOUSNE PES, DRAMACENTRUM BEZEJMÉNA, DDM VĚTRNÍK, LIBEREC

Jak vznikl název vašeho souboru?

Nemohli jsme přijít na žádné jméno. Dlouho jsme nemohli přijít na žádné jméno. Doposud jsme nepřišli na žádné jméno.

Proč jste se pustili do inscenování zvolené předlohy?

Koupili jsme si hromadu hudebních nástrojů a chtěli si s nimi hrát. Připadalo nám, že by bylo fajn hudbou, pohybem a obrazem ukázat rozdílnou kulturu různých zemí (když ty nástroje jsou z různých zemí) a zároveň nás zaujalo téma přísloví “Vzdálené bubny lépe zní", tedy to, že nakonec se všude máme stejně. Všichni se potýkáme se stejnými radostmi i bolestmi, všichni jsme chvílemi přesvědčení, že jinde se mají líp. Tedy hlavně my Češi jsme o tom často přesvědčeni. Tak jsme vybrali tři pohádky Hany Doskočilové, tři kultury, tři příběhy a všechny jsme přetvořili v zobrazení toho přísloví. A nakonec jsme dodali Čechy, protože to se nám parodovalo nejlépe. Taková ta česká malost a sebelítost.

Popište nejzajímavější okamžik vaší inscenace.

Asi právě když nás napadlo tam dát Čechy. Jak jsme tomu najednou začali fakt rozumět. Jak to bylo uvolňující dělat si legraci ze sebe.

Kdy nastal největší zádrhel při zkoušení?

Když jsme se pokusili spojit tři pohádky v jedno téma. Vůbec to nešlo a my se pořád vraceli k té první, africké. Až jsme si nakonec museli přiznat, že z těch dvou pohádek lze vzít jen atmosféru a to, co my pokládáme za kulturní specifikum. Zbytek pohádek šel do koše.

V čem vnímáte rozdíl mezi přirozenou a umělou inteligencí?

Přirozená se dá zlepšovat dramaťákem. A zavazováním tkaniček. Připojením k online světu se ztrácí. Umělá to má obráceně. Tedy s těmi tkaničkami si nejsme jisti.

Existuje několik druhů inteligence, jaký druh využíváte při přípravě představení nejčastěji a proč?

Asi sociální. Jak převzít blbý nápad svého kamaráda na úkor svého geniálního nápadu. A jak ho přitom nezabít.

Jak často, kolikrát a pro koho inscenaci hrajete?

Hráli jsme ji dvakrát, zatím. Hrajeme ji pro diváky. Pro každého, kdo se chce dívat a kdo chce poslouchat.

Napište 5 klíčových slov o vaší inscenaci.

Závist. Voda. Hudba. Pohyb. Radost.

Ptal se Josef Pekárek

Originální snímek souboru...

... přepracovaný umělou inteligencí.

KOMIKS

... DEJ MNĚ BALÓNEK, PROSíííM

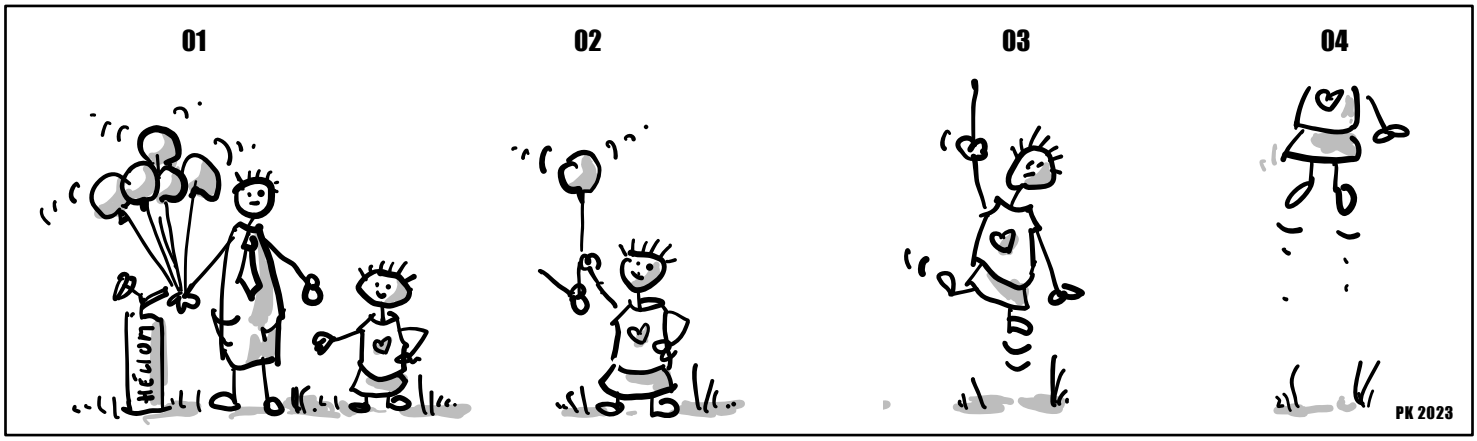

DALŠÍ ČÍSLO DENÍKU VYJDE UŽ ZA PÁR HODIN

INSTAGRAM

Naše redakce jde s dobou
(Jak říkají boomeři z redakce.)
Chceš být u toho?
Instagram totiž ožiješ právě ty!
Název účtu?
detska scena svitavy
Jak?
Stačí nám poslat fotky či videa svých zážitků z přehlídky.
Kam?
Buď na email:
detskascena2023@gmail.com
Nemáš wifi?
Airdropni Pavlovi z redakce, při každém setkání.
#instagrambudežítkdyžbudešžítty

Redakce: Je instagram z hlediska prokrastinace rozumná aplikace?

ChatGPT: Instagram, stejně jako jiná sociální média, může být potenciálním zdrojem prokrastinace, pokud je používán neúměrně nebo nezodpovědně. Platforma nabízí velké množství obsahu a funkcí, které mohou přitahovat naši pozornost a zabírat náš čas.

Redakce: Tak ho pojďme využít sdílením společných zážitků.

PROGRAM DĚTSKÉ SCÉNY

SOBOTA 10. ČERVNA

8.15–9.15	dílny pro recitátory 2., 3. a 4. kategorie	SZŠ
	seminář R/1	Trám
9.00–12.30	semináře ABC	Fka, stodola
9.30–12.30	vystoupení recitátorů 4. věkové kategorie	kino
10.00–11.25	1. blok přehlídky – vystoupení pro veřejnost	
14.00–15.40	1. blok přehlídky – vystoupení pro účastníky Dětské scény	
	zahájení přehlídky dětského divadla	Fka
	Poslíček, HOP-HOP, ZUŠ Ostrov	Fka
	Posledního kousne pes, Dramacentrum Bezejména, DDM Větrník, Liberec	Fka
16.15–17.45	beseda lektorského sboru s recitátory 4. kategorie a jejich doprovodem	Fka-knihovna
	diskusní klub pro doprovod recitátorů 2. a 3. kategorie	SZŠ
16.15–18.15	dílny pro recitátory 2. a 3. kategorie	SZŠ
	seminář R/1	Trám
16.15–17.00	diskuse lektorského sboru s vedoucími souborů vystupujících v 1. bloku	Fka-3. podl.
16.15–17.15	dětský diskusní klub	Fka-aula
17.15–18.15	veřejná diskuse o představeních 1. bloku	stodola
18.30–19.30	raut pro recitátory	Fka-foyer
20.00–20.50	**Zvířátka a loupežníci, Studio dell'arte**, České Budějovice	Fka

Fka	Fabrika Svitavy
Fka-knihovna	Městská knihovna Svitavy, 2. podlaží
kino	Kino Vesmír
Trám	Divadlo Trám
SZŠ	Střední zdravotnická škola
stodola	farní stodola svitavské římskokatolické farnosti

DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY - ČÍSLO 1., revidovaná verze

Redakce: Josef Pekárek (šéfredaktor), Pavel Skála, Klára Fidlerová, Rozálie Fidlerová, Veronika Bíbová, Kateřina Hartmanová, Pavel Kocych (grafika a sazba), Oskar Helcel a Ivo Mičkal (foto). Tisk: DTP centrum Svitavy. Redakce sídlí ve 3. podlaží Fabriky Svitavy. Neprošlo jazykovou korekturou.

Uzávěrka čísla 1 - 9. června 2023 v 23:50. Náklad 150 ks.